31/03/2024

31 Μαρτίου: Εορτάζει ο Άγιος Υπάτιος, Επίσκοπος Γαγγρών

/ Βίοι Αγίων

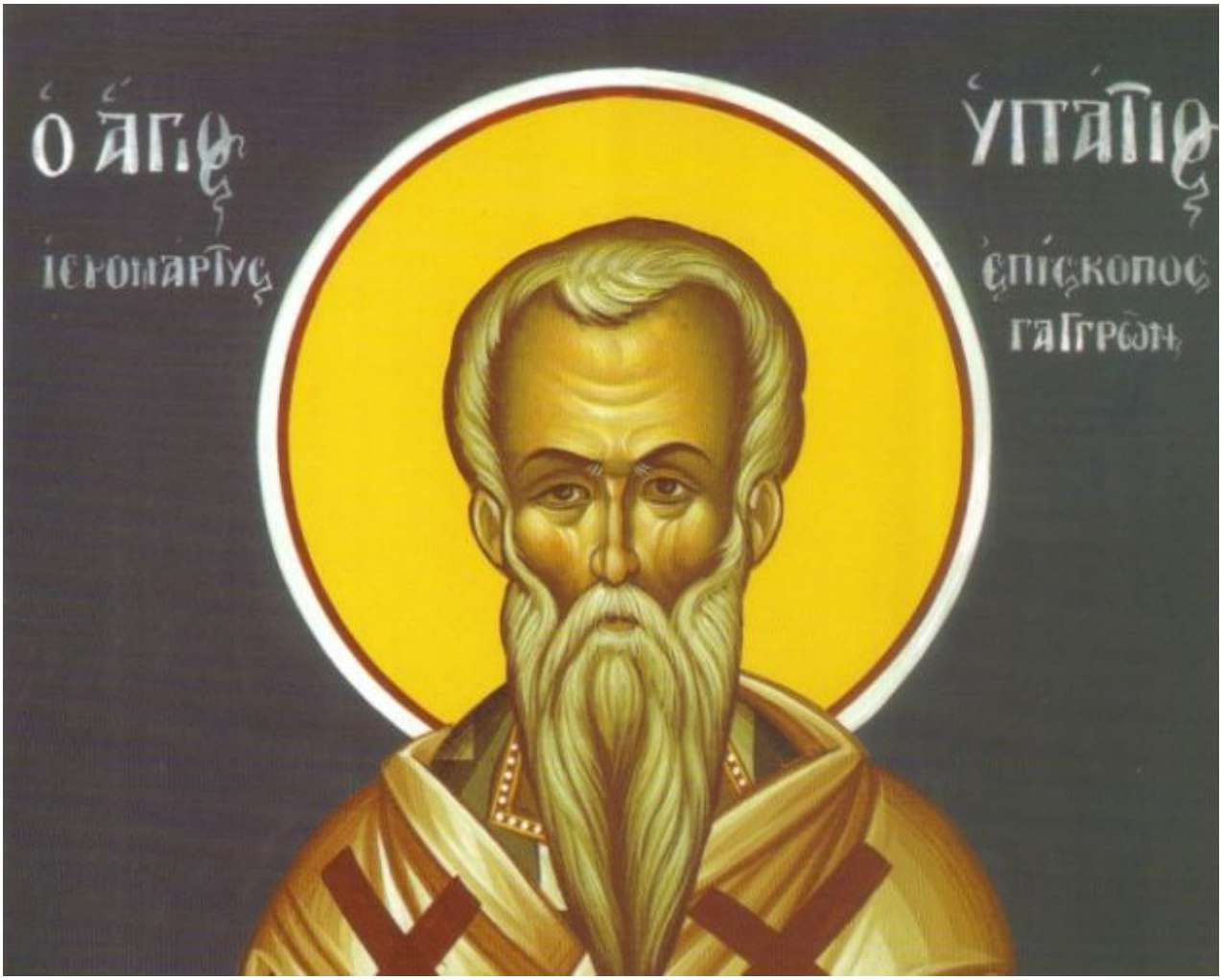

Σήμερα, Β΄ Κυριακή των Νηστειών, 31 Μαρτίου 2024, είναι αφιερωμένη στον Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά. Επίσης, η Αγία μας Εκκλησία, τιμά τη μνήμη του Ιερομάρτυρα Υπατίου Επισκόπου Γαγγρών, καθώς και του Οσίου Ακακίου του Ομολογητού, επισκόπου Μελιτηνής.

- **Γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος**

Ιδιαίτερη τιμητική θέση κατέχουν στην Εκκλησία μας οι άγιοι θεοφόροι Πατέρες, οι οποίοι πήραν μέρος στις Άγιες Οικουμενικές Συνόδους, και με τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος αποφάνθηκαν για τη σώζουσα ορθόδοξη πίστη μας. Ένας από αυτούς είναι και ο άγιος Υπάτιος Επίσκοπος Γαγγρών, ο οποίος είχε πάρει μέρος στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο και διακρίθηκε ως φλογερός πρόμαχος της Ορθοδοξίας. Επί πλέον αξιώθηκε και της θαυματουργίας.

Γεννήθηκε στην Κιλικία της Μ. Ασίας και έζησε την εποχή που βασίλευε ο Μ. Κωνσταντίνος (307-337) και ο γιος του Κωνστάντιος (337-361). Επειδή διακρίνονταν για τη μεγάλη πίστη του, τον ενάρετο βίο του και τον ζήλο του για την Ορθοδοξία, η Εκκλησία τον κάλεσε να την υπηρετήσει. Τον ανέδειξε Επίσκοπο των Γαγγρών της Παφλαγονίας. Αφότου ανέβηκε στον επισκοπικό θρόνο σημείωσε αξιόλογη ποιμαντική δράση. Κατόρθωσε να ανεβάσει το πνευματικό επίπεδο των πιστών και να προσελκύσει πλήθος ειδωλολατρών στην Εκκλησία. Ο Θεός του έδωσε επίσης και το χάρισμα της θαυματουργίας. Γιάτρευε αρρώστους ανθρώπους και ζώα. Είχε την ικανότητα να αποδιώχνει τα βλαβερά έντομα και τρωκτικά, ιδιαίτερα τους ασπάλακες (τυφλοπόντικες), οι οποίοι κατέστρεφαν τις σοδιές των φτωχών γεωργών, σώζοντας έτσι από την πείνα το λαό της περιοχής του. Ακόμα και το θαλασσινό νερό μετέβαλλε σε πόσιμο!

Μεγάλη υπήρξε η συμμετοχή του στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο (325), η οποία είχε συγκληθεί από το Μ. Κωνσταντίνο στη Νίκαια της Βιθυνίας για να υπερασπίσει την Ορθοδοξία από την φοβερή αίρεση του Αρείου. Συντάχτηκε με τους ομολογητές Πατέρες της Συνόδου και υπεράσπισε την ορθή περί Χριστού διδασκαλία της Εκκλησίας, σύμφωνα με την οποία, δεν είναι κτίσμα, όπως δόξαζαν οι αιρετικοί αρειανοί, αλλά Θεός αληθινός, εκ Θεού αληθινού.

Το 343 συγκάλεσε Τοπική Σύνοδο, η οποία είναι γνωστή ως Σύνοδος των Γαγγρών, με άλλους δώδεκα Επισκόπου, όπου καταδικάστηκε ο Επίσκοπος Σεβαστείας Ευστάθιος, ο οποίος ήταν κατά του θεσμού του γάμου και της νηστείας. Η Σύνοδος σύνταξε 21 Κανόνες.
Ο Υπάτιος υπεράσπισε με θέρμη και ζήλο την Ορθοδοξία από τους φανατικούς σχισματικούς και αιρετικούς Νοβατιανούς, οι οποίοι κρατούσαν μια υπερ-συντηρητική στάση, αποκλείοντας από την Εκκλησία, όσους, κατά τους διωγμούς είχαν αρνηθεί, από φόβο, την πίστη τους και είχαν μετανοήσει. Επίσης δεν δέχονταν ότι οι αμαρτίες μετά το βάπτισμα συγχωρούνται δια της Ιεράς Εξομολογήσεως. Ο σοφός Επίσκοπος πρόβαλλε την πίστη της Εκκλησίας, η οποία έχει φιλάνθρωπο χαρακτήρα και συγχωρεί, ύστερα από ειλικρινή μετάνοια, όλα τα

αμαρτήματα. Έτσι έπεισε πολλούς οπαδούς των Νοβατιανών να επιστρέψουν στην Εκκλησία.

Αυτό όμως θορύβησε στους αιρετικούς Νοβατιανούς, οι οποίοι θεώρησαν τον Υπάτιο ως κίνδυνο για την ομάδα τους και αποφάσισαν να τον εκδικηθούν. Προσπαθούσαν να βρουν την ευκαιρία να τον τιμωρήσουν. Κάποτε, η ευκαιρία που ζητούσαν τους δόθηκε. Ο Υπάτιος βάδιζε μόνος σε κάποιο δύσβατο και ερημικό μέρος. Εκεί τον περίμεναν φανατικοί Νοβατιανοί, κατ' άλλους, ειδωλολάτρες πληρωμένοι από τους Νοβατιανούς, άνδρες και γυναίκες, οπλισμένοι με ξύλα και πέτρες. Όταν πλησίασε ο σεβάσμιος Επίσκοπος, όρμησαν επάνω του, με κραυγές και απειλές και άρχισαν να τον κτυπούν ανελέητα, άλλος με ρόπαλα, άλλοι με σιδερένια ραβδιά και άλλοι με μαχαίρια. Αφού τον μαστίγωσαν, γεμίζοντας όλο του το σώμα με πληγές, τον έριξαν από παρακείμενο γκρεμό σε βαθύ φαράγγι, όπου κυλούσε ορμητικός ποταμός. Ο Υπάτιος, μισοπεθαμένος, αντί να διαμαρτυρηθεί στους άδικους βασανιστές του, σήκωσε τα μάτια του στον ουρανό και ψιθύρισε τα ίδια λόγια που είχε πει ο Πρωτομάρτυρας Στέφανος, όταν τον λιθοβολούσαν οι Ιουδαίοι: «Κύριε μη στήσης αυτοίς την αμαρτίαν ταύτην»! Δηλαδή Κύριε μην καταλογίσεις αμάρτημα την πράξη αυτών των ανθρώπων! Τόσο ανεξίκακος ήταν ώστε να συγχωρεί και τους ανθρώπους που ήθελαν να τον θανατώσουν!

Όμως τη στιγμή που ο άγιος Επίσκοπος προσευχόταν για τους ανθρώπους αυτούς, μια γυναίκα από αυτούς, βλέποντας ότι ήταν ακόμη ζωντανός, άρπαξε μια μεγάλη πέτρα και την έριξε στο κεφάλι του, λειώνοντας το κρανίο του και επιφέροντας σε αυτόν ακαριαίο θάνατο! Με αυτό τον τρόπο τέλειωσε τη ζωή του και επισφράγισε το τεράστιο εκκλησιαστικό του έργο. Αλλά την ίδια στιγμή η δύστυχη εκείνη γυναίκα κυριεύτηκε από φοβερό ακάθαρτο πνεύμα, την οποία άρχισε να τη βασανίζει οικτρά. Άρπαξε την πέτρα, με την οποία είχε φονεύσει τον άγιο και άρχισε να χτυπά με αυτή το στήθος της. Το ίδιο συνέβη και με τους άλλους βασανιστές του. Καταλήφτηκαν όλοι τους από δαίμονες και συμπεριφέρονταν σαν άγρια και αιμοβόρα θηρία. Πήραν το σώμα του αγίου και αφού το βεβήλωσαν, το έκρυψαν σε παρακείμενο αχυρώνα και έφυγαν.

Ο ιδιοκτήτης του αχυρώνα όταν πήγε να ταΐσει τα ζώα του, άκουσε ουράνια δοξολογία, μέσα από αυτόν. Με έκπληξη αντίκρισε το λείψανο του αγίου Επισκόπου, τον οποίο αναζητούσαν οι Ορθόδοξοι. Έτρεξε στην πόλη των Γαγγρών και ανήγγειλε την εύρεσή του. Με δάκρυα οδύνης για το χαμό τους σεβάσμιου και αγίου Επισκόπου τους, αλλά και χαράς, που βρέθηκε το τίμιο λείψανό του, κλήρος και λαός, το μετέφεραν στην πόλη και το έθαψαν με μεγάλες τιμές. Πλήθη λαού ακολούθησαν την πομπή της κηδείας του. Μεταξύ αυτών ακλουθούσε και η γυναίκα που είχε καταφέρει το φονικό κτύπημα στον άγιο, με κλάματα και

οδυρμούς, η οποία είχε μετανοήσει για το κακό που έκαμε. Μόλις τοποθετήθηκε το ιερό σκήνωμά του στον τάφο, η γυναίκα ελευθερώθηκε από το δαιμόνιο και έγινε εντελώς καλά! Ακολούθησαν πολυάριθμα θαύματα, τα οποία επιτελούσαν τα χαριτόβρυτα λείψανά του. Καθιερώθηκε ως ο προστάτης άγιος της πόλεως των Γαγγρών και χτίστηκε μεγαλοπρεπής ναός, προς τιμήν του, ο οποίος καταστράφηκε το 1922 από τους νεότουρκους. Το 1975 ανεγέρθηκε ναός προς τιμήν του στο χωριό Αντίγονο Φλωρίνης, όπου είχαν εγκατασταθεί πολλοί πρόσφυγες των Γαγγρών και τοποθετήθηκε η εφέστια εικόνα του, που είχαν φέρει από την Μ. Ασία. Η μνήμη του τιμάται στις 31 Μαρτίου.